

PROJECT VOORTUINONTHARDING Prinses Josephine-Charlottelaan

17 APRIL 2023

PROGRAMMA

- ▶ 1. WAT HOUDT HET PROJECT IN?
- ▶ 2. WAT KAN IRTAS VOOR JE DOEN?
- ▶ 3. WATER IS GOUD WAARD!
- ▶ 4. WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?
- ▶ 5. WELKE HULPMIDDELEN ZIJN ER?
- ▶ 6. VRAGEN & INSCHRIJVING

WAT HOUDT HET PROJECT IN?

▶ HERINRICHTINGSWERKEN STRAAT ALS OPPORTUNITEIT

WAT HOUDT HET PROJECT IN?

▶ HERINRICHTINGSWERKEN STRAAT ALS OPPORTUNITEIT

- Start herinrichtingswerken straat: eind 2024
- Belang van water en voorafgaand afkoppelingstraject: ook werken op privé
- Herinrichting voortuinen als meerwaarde:
 - Bijdrage aan mooier uitzicht stadsboulevard
 - Bijdrage aan betere waterhuishouding
 - Diverse klimaatwinsten: meer biodiversiteit, beperking hitte-eilandeffect, zuiverdere lucht...

WAT HOUDT HET PROJECT IN?

- ▶ **HERINRICHTINGSWERKEN STRAAT ALS OPPORTUNITEIT**
- ▶ <https://www.sint-niklaas.be/onze-dienstverlening/bestuur-en-participatie/projecten/n70-wordt-stadsboulevard>
- ▶ <https://www.sint-niklaas.be/onze-dienstverlening/bestuur-en-participatie/projecten/veelgestelde-vragen-over-de-herinrichting-n70>

WAT HOUDT HET PROJECT IN?

- ▶ **PROJECTSUBSIDIE VOOR VOORTUINONTHARDING**
(Dept. Omgeving Vlaanderen; feb. 2023 – juli 2024)
 - Bewoners P. J.-Charlottelaan **stimuleren** om voorafgaand aan de herinrichtingswerken de voortuin zoveel mogelijk te ontharden en te vergroenen
 - **Informereren**: wat kan en wat mag in de voortuin?
 - Tegelijkertijd met afkoppeling van hemelwater en afvalwater

NU IS EEN GESCHIKT MOMENT OM MEE OP DE KAR TE SPRINGEN!

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ Enkele cijfers:

- Hoeveel % van de oppervlakte in Vlaanderen wordt ingenomen door tuinen?

6% **12%** **20%**

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ Enkele cijfers:

- Hoeveel % van de oppervlakte in Vlaanderen wordt ingenomen door tuinen?

6%

12%

20%

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ Enkele cijfers:

- Hoeveel % van de oppervlakte in Vlaanderen wordt ingenomen door tuinen?

6% **12%** 20%

- Voor hoeveel % is Vlaanderen verhard?

7% 14% 20%

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ Enkele cijfers:

- Hoeveel % van de oppervlakte in Vlaanderen wordt ingenomen door tuinen?

6% **12%** 20%

- Voor hoeveel % is Vlaanderen verhard?

7% **14%** 20% (ca. 1/3 op privé)

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ Enkele cijfers:

- Hoeveel % van de oppervlakte in Vlaanderen wordt ingenomen door tuinen?

6% **12%** 20%

- Voor hoeveel % is Vlaanderen verhard?

7% **14%** 20% (ca. 1/3 op privé)

- Voor hoeveel % zijn de voortuinen in de P.J.-Charlottelaan verhard?

30% 50% 70%

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

► Enkele cijfers:

- Hoeveel % van de oppervlakte in Vlaanderen wordt ingenomen door tuinen?

6% **12%** 20%

- Voor hoeveel % is Vlaanderen verhard?

7% **14%** 20% (ca. 1/3 op privé)

- Voor hoeveel % zijn de voortuinen in de P.J.-Charlottelaan verhard?

30% 50% **70%**

(ca. 1/3 is zo goed als volledig verhard – 90 à 100% van oppervlakte ingenomen door verharding)

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ 1. JOUW VOORTUIN IS VOOR MEER DAN DE HELFT VERHARD:

- De ene verharding is de andere niet! Verharding is alles wat de bodem afdekt en het natuurlijk bodemleven (ver)hindert, bv. ook kiezels
- Is deze verharding wel nodig? Welk deel kan eventueel onthard en vergroend worden?
- Streefdoel beleid:
 - voortuin is deel van de tuin, bepaalt mee kwaliteit straatbeeld
 - enkel strikt noodzakelijke verharding: oprit, pad voordeur, evt. pad langsheen gevel
 - minimaal 50% wortelend groen
 - verwijderen van verharding is niet meer vergunningsplichtig (sinds 1 jan 2023)

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

- ▶ **1. JOUW VOORTUIN IS VOOR MEER DAN DE HELFT VERHARD:**
EN JE WENST TE ONTHARDEN EN TE VERGROENEN
 - **Schrijf je in voor het voortuinproject.** Link: <https://www.sint-niklaas.be/voortuinontharding-en-vergroening-prinses-josephine-charlottelaan>.
Dit kan tot 15 juni 2023.
 - **Gratis huisbezoek door Irtas (afspraak binnen maand na intekening)**
 - bekijken samen met jou onthardingsmogelijkheden in voortuin
 - bekijken samen met jou de mogelijkheden voor afkoppeling
 - opmaak plannetje, met bijhorende meetstaat: inschatting nodige werken en materialen

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ 1. JOUW VOORTUIN IS VOOR MEER DAN DE HELFT VERHARD:

- Nazicht plannetje door de dienst vergunnen
- Keuze: zelf aan de slag of afwachten offerte aannemer van de stad (aanstelling verwacht eind aug. 2023)
- Indien intekening op offerte aannemer stad:
 - gratis uitbreken + afvoeren verharding (min. 3 m² – max. 50 m²)
 - gratis opvoeren + gelijkleggen teelaarde (in het deel dat zal worden vergroend) (najaar 2023)
 - Uitvoeren nodige werken afkoppeling hemelwater en afvalwater (subsidiemogelijkheden: <http://www.sint-niklaas.be/afkoppeling>)
- OPM:
 - aanbod ontharding: voor particulieren en handelszaken
 - Einddatum aanbod ontharding: werken uitgevoerd voor eind juli 2024 (= einddatum projectsubsidie)

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ 1. JOUW VOORTUIN IS VOOR MEER DAN DE HELFT VERHARD:

Bijkomend:

- Voldoen de realisaties in de voortuin aan de huidige stedelijke voorwaarden voor een omgevingsvergunning en wil je een **vergunningsaanvraag** indienen? Dan worden de bijhorende **kosten** voor aanvraag en beoordeling van een vergunning **door de stad betaald**.

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ 2. JOUW VOORTUIN IS VOOR MEER DAN DE HELFT VERGROEND:

Chapeau!

Wil je toch nog verder actie ondernemen om jouw voortuin nog klimaatvriendelijker te maken?

- Schrijf je in voor een **gratis tuinadvies** door de Tuinrangers: rechtstreeks via www.tuinrangers.be of via <https://www.sint-niklaas.be/voortuinontharding-en-vergroening-prinses-josephine-charlottelaan>
- **Raadpleeg de praktische tips**
 - in de e-catalogus van Natuurbuur (link zie 1.4) of
 - de groengids van de stad (links zie 1.4.)

WAT HOUDT HET PROJECT VOOR JOU IN?

▶ 2. JOUW VOORTUIN IS VOOR MEER DAN DE HELFT VERGROEND:

- Wens je toch nog verder te ontharden in jouw voortuin? Schrijf je dan ook in voor het voortuinproject. Link: <https://www.sint-niklaas.be/voortuinontharding-en-vergroening-prinses-josephine-charlottelaan>.
Inschrijven kan tot 15 juni 2023.
- Jouw tuin is reeds een toonbeeld van klimaatvriendelijkheid en je wil dit delen met anderen uit je buurt? **Geef dan zeker je contactgegevens door aan de stad via voortuinen@sint-niklaas.be!** Wij zijn voor dit project op zoek naar **voorbeeldtuinen** die in beeld kunnen worden gebracht via een mooie foto of via een toonmoment voor de buurt.

2. WAT KAN IRTAS VOOR JE DOEN?

AFKOPPELINGEN

Afkoppelen
van regen- en afvalwater
op privaat domein

AFKOPPELINGEN

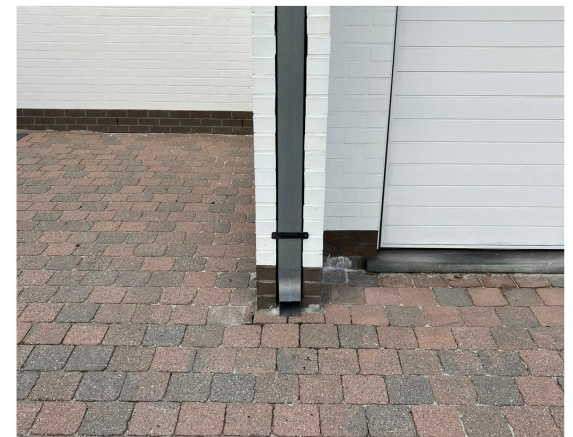
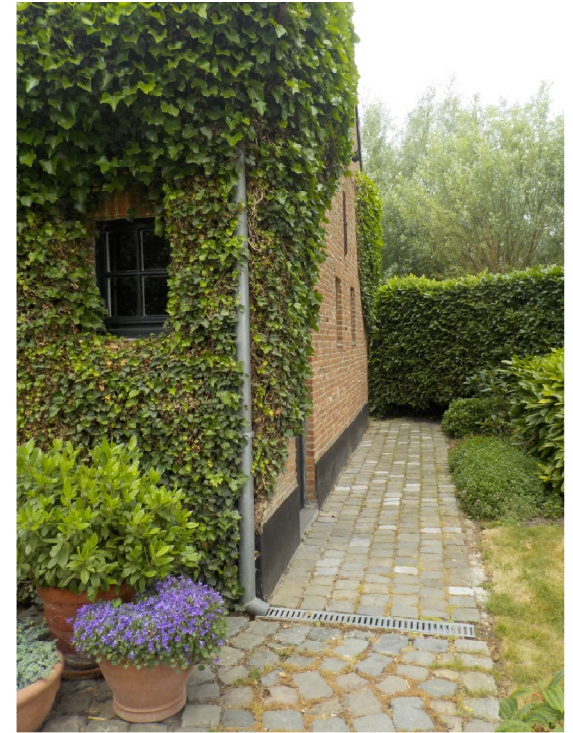
Waarom afval en regenwater scheiden?

- Op openbaar domein:
 - **Vuilwaterriool** → naar zuiveringsstation
 - **regenwaterriool** → naar bestaande grachten en beken
- Gebouwen langsheen traject dienen ook gescheiden aan te sluiten

AFKOPPELINGEN

- **Vuilwater** (keuken, badkamer, wc, ...) moet aansluiten op de straatriool DWA
- **Regenwater** mag
 - op de grond lopen, infiltreren,
 - op regenwaterput (herbruik),
 - op een gracht aangesloten worden,
 - of aansluiten op de straatriool RWA

Voorbeelden afkoppeling

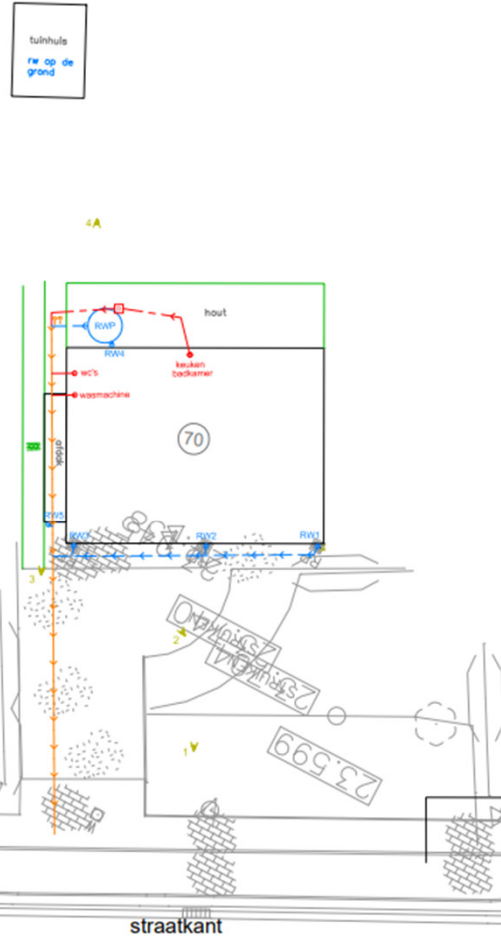
AFKOPPELINGEN

Opmaak afkoppelingsdossier

- Ter plaatse bekijken we huidige situatie en bespreken we mogelijkheden om scheiding te realiseren
- Opmaak afkoppelingsdossier, dit krijgt u opgestuurd

AFKOPPELINGEN

De gegevens worden opgesteld op basis van informatie ter beschikking gesteld door de bewoner en deze blijft hier uiteindelijk voor verantwoordelijk.

- Legende**
- bestaande toestand gebouw
 - bestaande toestand kadastrale grens
 - afbakering verharding
 - bestaande regenwater afvoer
 - bestaande afvalwater afvoer
 - bestaande gemengd water afvoer
 - toezichtput - sifonput
 - bestaande huizenafvoer afvalwater - regenwater

Voor akkoord
 Handtekening: _____
 Datum: _____

- Verhardingen**
- asfalt
 - betonstraatlagen
 - bodembedekkers
 - boom
 - cementbeton
 - grasdeken
 - kassen
 - natuurstroep
 - steenslag algemeen
 - tegels

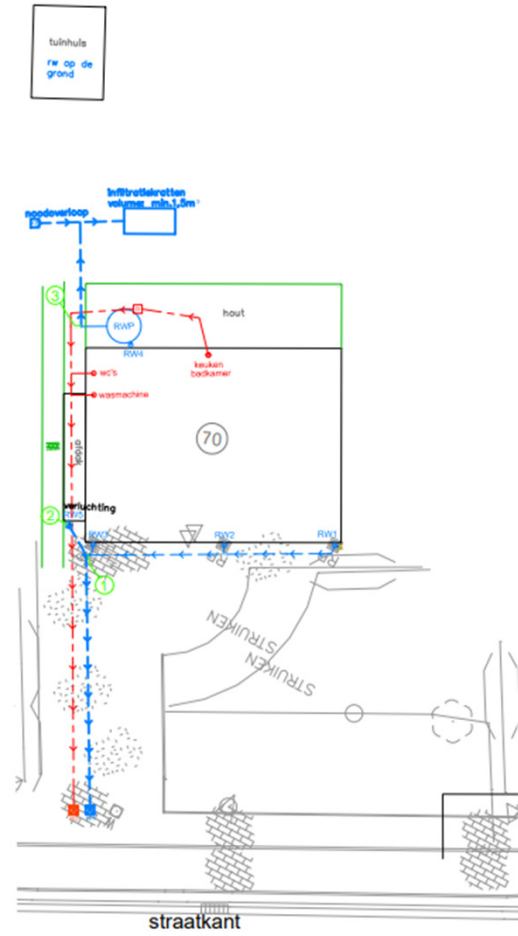
IRTAS
 A DIFFERENCE IN CONCEPT

Afkoppeling privé

Bestaande toestand Proj. aquafin

9100 Sint-Niklaas Schaal: 1/200

Op het plan voor de nieuwe toestand kan door de afkoppelingsdeskundige een locatie voor beluchting bepaald worden. Deze plaats kan, vanuit praktische en/of technische overwegingen, nog door de aannemer die dit plan zal realiseren aangepast worden. Bij het afkoppelen van de afvalwaterafvoer van de regenwaterafvoer kan er immers onderdruk ontstaan met als gevolg geuroverlast. Zorg daarom voor voldoende beluchting op uw afvalwaterafvoer! Wanneer u dergelijke beluchting niet laat uitvoeren, kan er geen geurvrije afvoer verzekerd worden.

- Legende**
- afbakering verharding
 - bestaande regenwater afvoer
 - bestaande afvalwater afvoer
 - bestaande gemengd water afvoer
 - toezichtput - sifonput
 - bestaande huizenafvoer afvalwater - regenwater
 - ontworpen regenwater afvoer
 - ontworpen afvalwater afvoer
 - ontworpen gemengd water afvoer
 - ontworpen toezichtput - sifonput
 - ontworpen huizenafvoer afvalwater - regenwater

Voor akkoord
 Handtekening: _____
 Datum: _____

- Verhardingen**
- asfalt
 - betonstraatlagen
 - bodembedekkers
 - boom
 - cementbeton
 - grasdeken
 - kassen
 - natuurstroep
 - steenslag algemeen
 - tegels

IRTAS
 A DIFFERENCE IN CONCEPT

Afkoppeling privé

Ontworpen toestand Proj. aquafin

9100 Sint-Niklaas Schaal: 1/200

Oh zo verrassend

AFKOPPELINGEN

Reglement stad Sint-Niklaas

- **Uitvoering werken:**
 - via aannemer openbaar domein
 - eigenaar zelf
 - aannemer aangesteld door eigenaar

- **Subsidiebedrag: max 1500€/woning**

Geen subsidie als scheiding regen- en vuilwater werd opgelegd in bouwvergunning (sinds 1990)

AFKOPPELINGEN

Alle woningen dienen

- Controle van de van afval
- De stad Sint-Niklaas zal een keurder aanstellen en betalen

ONTHARDING

Bij afkoppelingswerken → opbraak verharding
Nodig om alle verharding terug te leggen?

Door ontharding meer afkoppelings-
mogelijkheden

- Regenpijp in ontharde voortuin laten lopen
- Oprit in groenzone laten afwateren

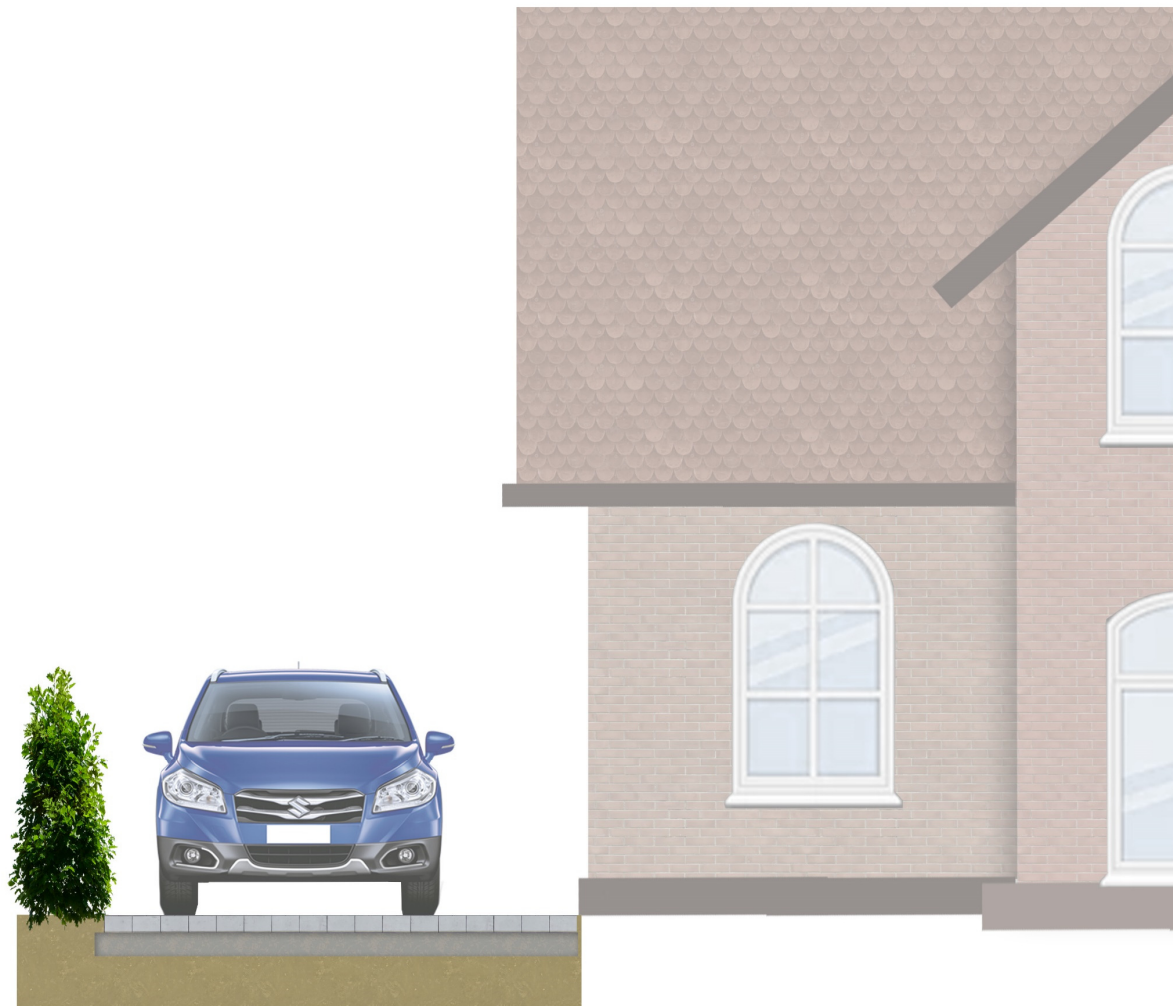
Beide combineren!

VOORBEELDEN ONTHARDING

VOORBEELDEN ONTHARDING

Bestaande toestand

VOORBEELDEN ONTHARDING

VOORBEELDEN ONTHARDING

3. WATER IS GOUD WAARD

www.blauwgroenvlaanderen.be

WATER IS GOUD WAARD

- ▶ **WAAROM WATER HERGEBRUIKEN EN INFILTEREN**
- ▶ **WAT KAN JE DOEN**

WATER IS GOUD WAARD

WAAROM?

- ▶ **Klimaatverandering**
 - Extreem veel neerslag: overstromingen
 - Extreem weinig neerslag: droogte

WATER IS GOUD WAARD

Hoeveel water gebruik jij per dag in liters?

WAAROM?

- ▶ Menselijk gedrag
 - Watergebruik en -vervuiling
- ▶ Hoeveel water verbruik jij per dag in liters?

WATER IS GOUD WAARD

WAAROM?

- ▶ Menselijk gedrag
 - Verharding
 - Minder infiltratie
 - Water snel afvoeren
 - Minder grondwater

WATER IS GOUD WAARD

SLEUTELS VOOR EEN BLAUWGROENE TUIN

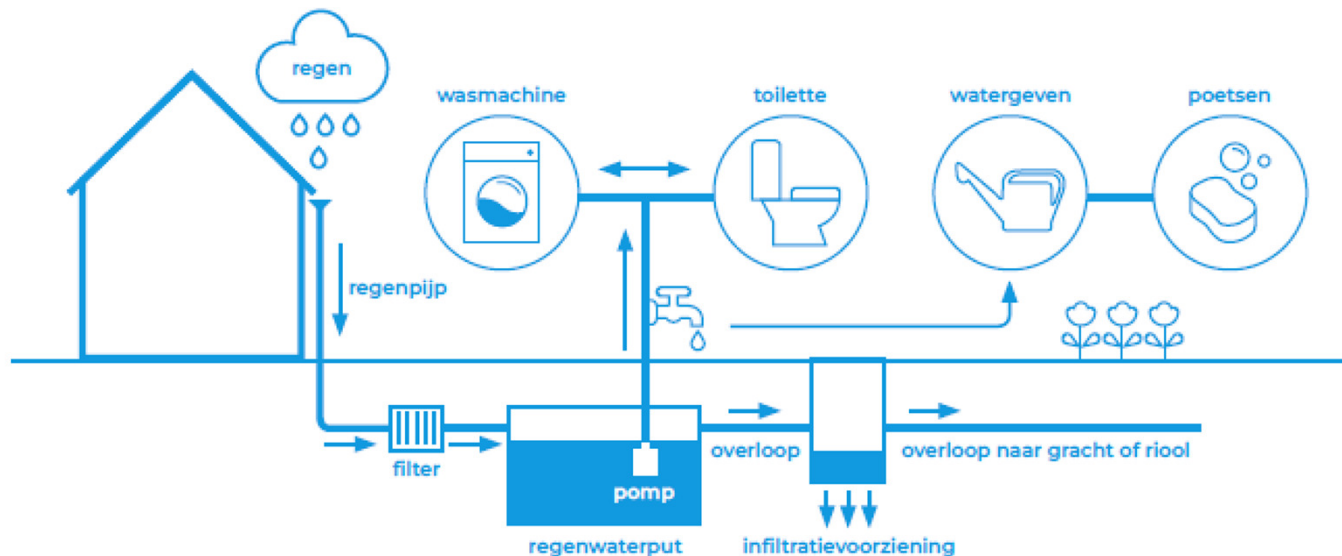
Ladder van Lansink

1. Afstroom vermijden
2. (Her)gebruik hemelwater
3. Infiltratie
4. Bufferen en vertraagd afvoeren
5. Lozen op RWA-leiding
6. Lozen op gemengde riolering

WATER IS GOUD WAARD

- ▶ **WAAROM WATER HERGEBRUIKEN EN INFILTEREN**
- ▶ Hergebruik= besparing op je waterfactuur
- ▶ Infiltreren in de bodem = je planten geen kraanwater geven

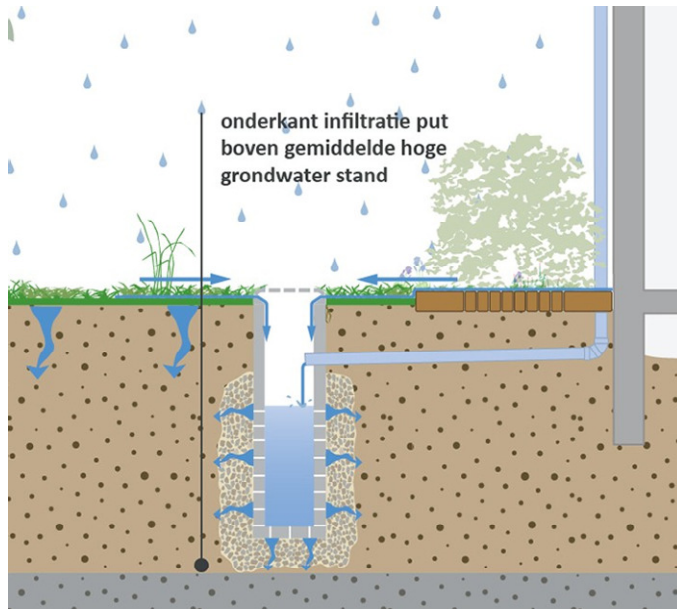
WATER IS GOUD WAARD

- ▶ Hoe meer groen, hoe meer wateropslag (spons)
- ▶ Een regenwaterton
- ▶ Een regenwaterput

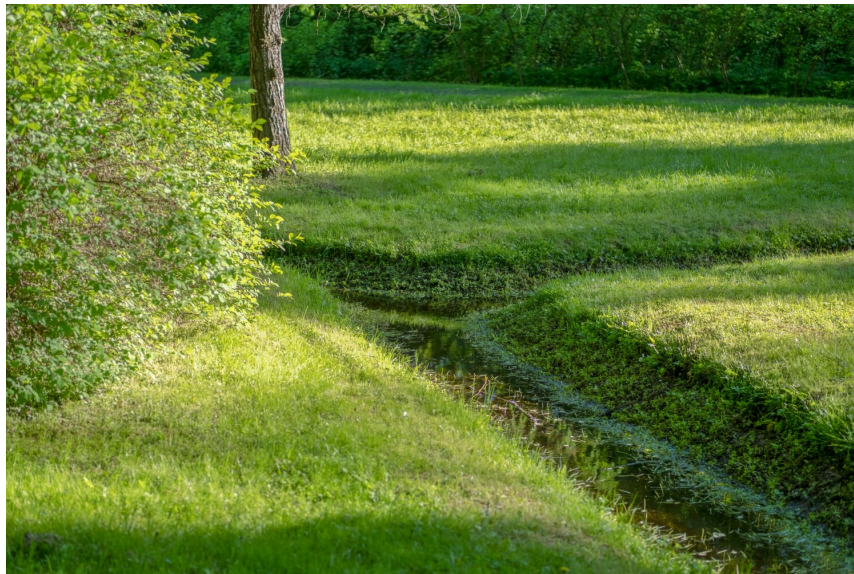
WATER IS GOUD WAARD

- ▶ Een tuinvijvertje
- ▶ Een infiltratieput

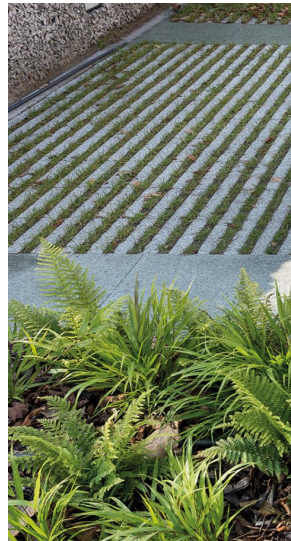
WATER IS GOUD WAARD

- ▶ Een wadi
- ▶ Een infiltratiekrat

WATER IS GOUD WAARD

- ▶ Een groendak
- ▶ Waterdoorlatende verharding
- ▶ Verwijder onnodige verharding

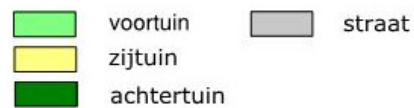
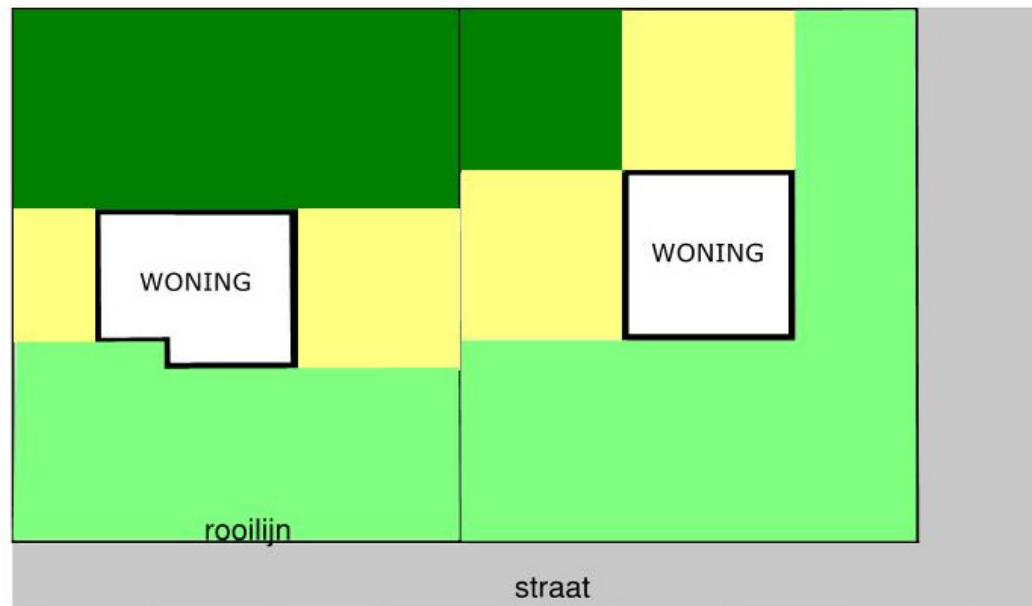

4. WAT KAN EN WAT MAG ER IN DE VOORTUIN?

WAT KAN EN WAT MAG ER IN DE VOORTUIN?

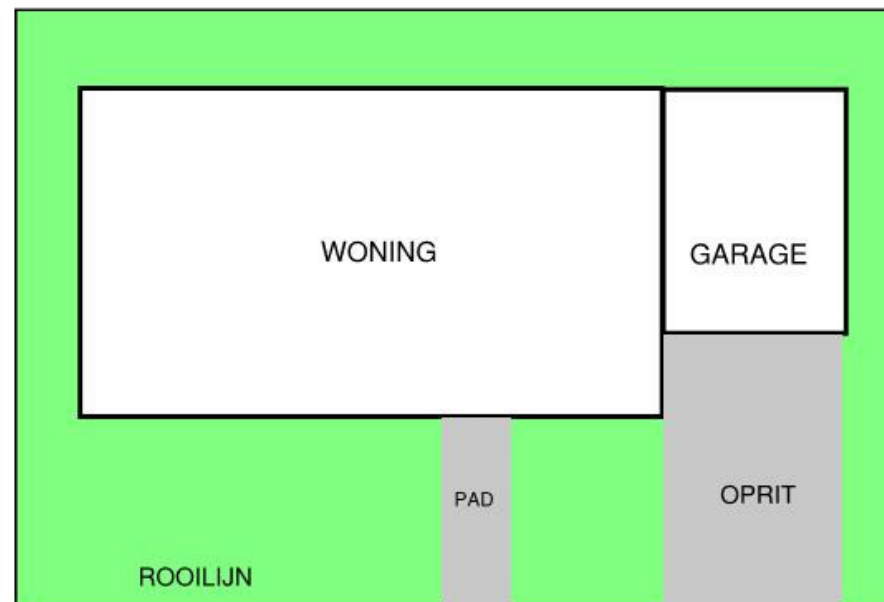
- ▶ **VOORTUIN:** *'het gedeelte van het perceel waarop je woning staat, dat voor de voorgevellijn ligt'*

WAT KAN EN MAG ER IN DE VOORTUIN?

- ▶ **STRIKT NOODZAKELIJKE VERHARDING:** *oprit, pad naar de voordeur, eventueel gevelpad...*

= **VRIJGESTELD VAN VERGUNNING**

WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?

▶ VOORWAARDEN VRIJSTELLING

zie www.omgevingsloketvlaanderen.be

- OPRIT: vuistregel max. breedte 3 m
- PAD VOORDEUR: vuistregel max. breedte 1,5 m
- GEVELPAD: vuistregel max. breedte 1 m
- AFSLUITINGEN:
 - OPEN (draad): straatkant + buren: max. 2 m hoog
 - GESLOTEN (muur):
 - straatkant max. 1 m!
 - buren: max. 2 m, maar vergunningsplichtig!
 - HAAG: geen beperkingen

Dia 47

BR0

Hoe afwijking in BPA op afsluiting op de rooilijn communiceren (maximum 80 cm hoog - ook voor haag - in zowel BPA Baensland als BPA Tereken

Bart Roels; 2023-04-06T13:04:22.964

WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?

▶ WAARVOOR VERGUNNINGSAANVRAAG NODIG?

Zie www.omgevingsloketvlaanderen.be/mijn-project

- AANLEG MEER VERHARDING DAN STRIKT NOODZAKELIJK:
altijd vergunning!
- EXTRA PARKEERPLAATS(EN): vuistregel 1 parkeerplaats/oprit!
 - uitz.: afhankelijk van bijkomende nood (bv. handelszaak)
 - rekening houdend met minimaal 50% groen
 - aandacht voor waterdoorlatende verharding (bv. karrenspoor, betondals, ...)
- EXTRA CONSTRUCTIES: per uitzondering mogelijk in voortuin,
vuistregel: altijd vergunning
- INFORMEER JE STEEDS: vergunnen@sint-niklaas.be

WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?

▶ AANDACHT BIJ VOORTUINPROJECT

- ONTHARDEN EN VERGROENEN: wordt aangemoedigd
 - Ontharden is vergunningsvrij
 - Geen heksenjacht als niet wordt onthard tot op het niveau van vergunbaar
 - inschrijven voor projectondersteuning kan!
(met uitz. van lopende handhavingstrajecten)
 - Wel extra aanmoediging om te ontharden tot op het niveau van vergunbaar
 - stad neemt de kosten voor vergunningsaanvraag op zich

WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?

▶ DE ENE VERHARDING IS DE ANDERE NIET

- Wordt gerekend tot verharding:
 - Asphalt, beton, tegels, ook kiezels/dolomiet en kunstgras!
- Wat met worteldoek en houtsnippers/boomschors?
 - Functie: onkruid- en wortelremmend
 - Niet als bodemafdekking aan de oppervlakte, wel indien minimum 50% ingeplant met wortelend groen
 - Let op: kans op bodemverhitting bij warm weer
→ kan plantengroei afremmen

WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?

- ▶ **DE ENE VERHARDING IS DE ANDERE NIET**

WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?

▶ DE ENE VERHARDING IS DE ANDERE NIET

- Kies voor waterdoorlatende verharding
- Integreer een deel vergroening in jouw verharding

WAT KAN EN WAT MAG IN DE VOORTUIN?

▶ DE ENE VERGROENING IS DE ANDERE NIET

- Kies voor een ecologische aanleg: goed voor het klimaat, de biodiversiteit en de mens
- Ga voor deskundig advies: de juiste plant op de juiste plaats!

5. WELKE HULPMIDDELEN ZIJN ER VOORHANDEN?

WELKE HULPMIDDELEN ZIJN VOORHANDEN?

- ▶ NATUURBUUR
- ▶ GROENGIDS
- ▶ TEGELWIPPEN

WELKE HULPMIDDELEN ZIJN VOORHANDEN?

▶ NATUURBUUR

▶ <https://indd.adobe.com/view/331871f4-ea08-4a8d-aa2c-50926a37b255>

WELKE HULPMIDDELEN ZIJN VOORHANDEN?

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

GROEN
SCORE
CONTACT

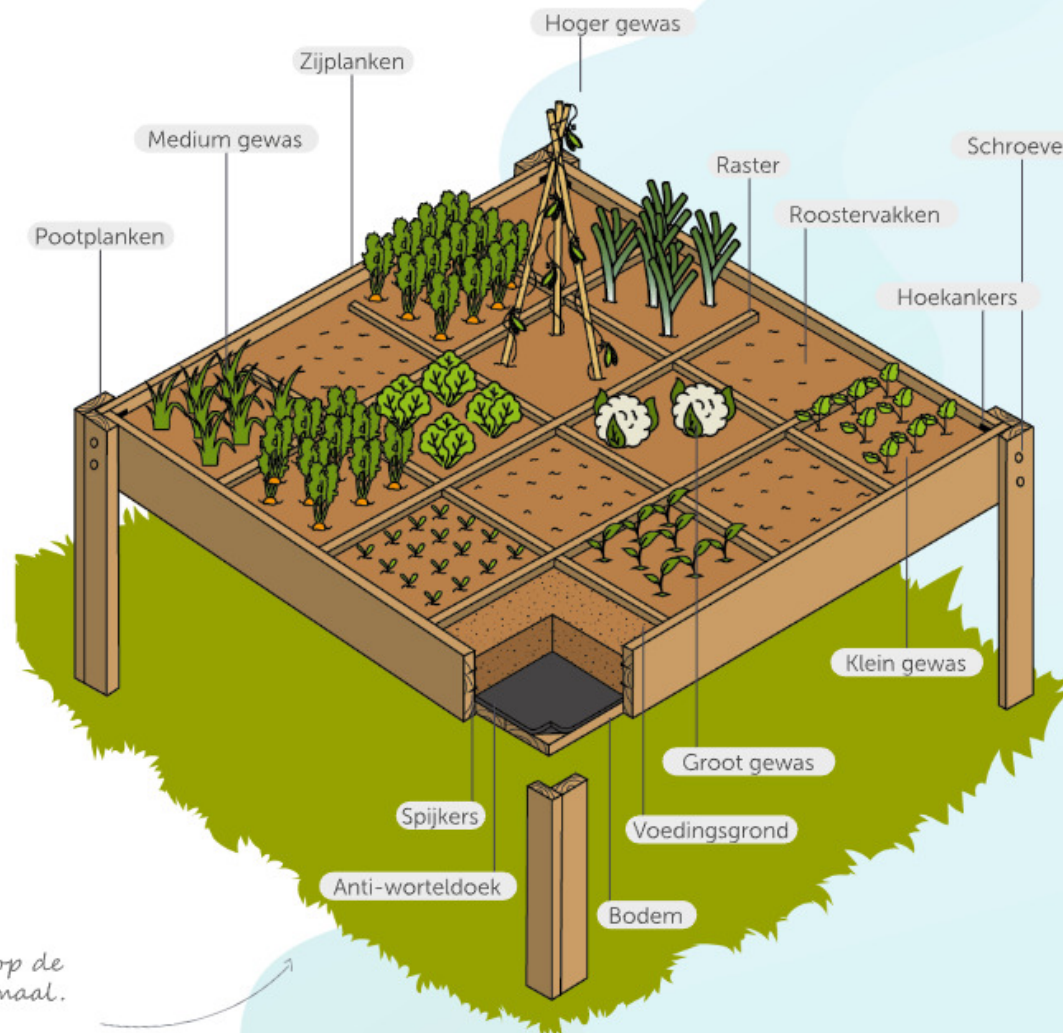

VIERKANTE-METER-TUIN OP POTEN

BEETJE UITLEG

PRAKTISCH

EN NU JIJ!

En nu in mensentaal. Klik op de woorden en begrijp het helemaal.

WELKE TOOLS ZIJN ER VOORHANDEN?

Groengids

LOOFBOMEN

LICHTE KLIMATEN EN LEVEN

- zon
- halfschaduw
- schaduw
- ↑ eenton

Acer buergerianum - Geelbladige esdoorn

			hoogte 8-10 m	breedte 6-8 m	wortelgestel oppervlakkig	zon/besluitend matig goed	herfstkleur oranje-rood	standplaats	○
--	--	--	---------------	---------------	---------------------------	---------------------------	-------------------------	-------------	---

Acer campestre 'Virens' - Veldesdoorn, Spaanse oak

			hoogte 10-12 m	breedte 7-8 m	wortelgestel diepgaand	zon/besluitend matig goed	herfstkleur geel-oranje	standplaats	○●●
--	--	--	----------------	---------------	------------------------	---------------------------	-------------------------	-------------	-----

Acer platanoides 'Parrot's Green' - Geelbladige esdoorn

			hoogte 10-20 m	breedte 8-10 m	wortelgestel compact	zon/besluitend niet	herfstkleur geel-oranje	standplaats	○●
--	--	--	----------------	----------------	----------------------	---------------------	-------------------------	-------------	----

Alnus glutinosa 'Aurea' - Zwarte els

			hoogte 8-9 m	breedte 5-6 m	wortelgestel diepgaand	zon/besluitend matig goed	herfstkleur geel	standplaats	○●
--	--	--	--------------	---------------	------------------------	---------------------------	------------------	-------------	----

Betula nigra - Himalaya berk

			hoogte 18-20 m	breedte 7-10 m	wortelgestel oppervlakkig	zon/besluitend matig goed	herfstkleur geel	standplaats	○
--	--	--	----------------	----------------	---------------------------	---------------------------	------------------	-------------	---

Corylus x persimilis 'Strunkhof Splendens' - Prunmbadige meidoorn

			hoogte 5-8 m	breedte 8-10 m	wortelgestel oppervlakkig	zon/besluitend niet	herfstkleur geel-oranje	standplaats	○●
--	--	--	--------------	----------------	---------------------------	---------------------	-------------------------	-------------	----

Fraxinus americana 'Stylier' - Amerikaanse es

			hoogte 10-15 m	breedte 8-10 m	wortelgestel diepgaand	zon/besluitend matig goed	herfstkleur oranje-rood	standplaats	○●●
--	--	--	----------------	----------------	------------------------	---------------------------	-------------------------	-------------	-----

VASTE PLANTEN

AANKOOP PLANTMAAT - P9

 Achillea filipendula naam heel Duizendblad, geel hoogte 75 cm per m ² 7 bloemkleur geel bloemvorm zomer licht ○●	 Agastache blue Fortune naam heel Droogstent hoogte 75 cm per m ² 7 bloemkleur lila bloemvorm zomer/voortje licht ○●
---	--

 Allium effluviense 'Purple Sensation' (bolle zoenen) naam heel skruif hoogte 60 cm per m ² 30 bolletjes bloemkleur paars bloemvorm voortje licht ○	 Allium sphaerocapitatum (bolle zoenen) naam heel kogelhoed hoogte 50 cm per m ² 30 bolletjes bloemkleur paars bloemvorm zomer licht ○●
---	---

 Aster cordifolius 'Little Corker' naam heel Herfstster hoogte 75 cm per m ² 7 bloemkleur blauw bloemvorm nagaar licht ○●	 Aster divaricatus naam heel Sneeuwester hoogte 40 cm per m ² 7 bloemkleur wit bloemvorm zomer licht ○●
---	---

 Anemone canadensis naam heel Canadese anemoon hoogte 30 cm per m ² 9 bloemkleur wit bloemvorm zomer licht ○	 Brunnera macrophylla naam heel Kalkroos hoogte 30 cm per m ² 5 bloemkleur blauw bloemvorm voortje licht ○●
--	---

 Cerasus verticillata naam heel Heidegloei hoogte 35 cm per m ² 7 bloemkleur geel bloemvorm zomer licht ○	 Clematis cordifolia naam heel Ziekhoed hoogte 10 cm per m ² 7 bloemkleur wit bloemvorm voortje licht ○
---	---

 Doronicum aegyptium naam heel Schijfhoed hoogte 125 cm per m ² 3-4 bloemkleur paars-wit bloemvorm voortje licht ○●	 Dianthus barbatus naam heel Rode stuurman hoogte 60 cm per m ² 3 bloemkleur brons bloemvorm nagaar licht ○●
---	--

 Echinacea purpurea 'Magnus' naam heel Zonnehoed, paars hoogte 90 cm per m ² 7 bloemkleur rood-rood bloemvorm zomer licht ○●	 Echinacea purpurea 'White Swan' naam heel Zonnehoed, wit hoogte 80 cm per m ² 7 bloemkleur wit bloemvorm zomer licht ○●
--	--

 Echinops ritro 'Velvet Blue' naam heel Kogelhoed hoogte 90 cm per m ² 7 bloemkleur blauw bloemvorm zomer licht ○●	 Eupatorium cannabinum naam heel Loperhoed hoogte 125 cm per m ² 3 bloemkleur rood bloemvorm zomer licht ○●
--	---

<https://www.sintniklaasklimaatstad.be/klimaatplan/handleiding-voor-een-groene-en-gezonde-buitenruimte>

WELKE TOOLS ZIJN ER VOORHANDEN?

► Tegelwippen

**VLAAMS
KAMPIOENSCHAP
TEGELWIPPEN**

**GEEF JOUW GEWIPTE TEGELS OP
VAN 21/3 TOT 31/10
EN WIN EEN MOOIE PRIJS!**

DEPARTEMENT **breek
ijzer** ONGEVING

VK-TEGELWIPPEN.BE
VOLG ONS OP

<https://www.sint-niklaas.be/actueel/doe-mee-aan-het-vlaams-kampioenschap-tegelwippen>

GRATIS TUINADVIES

▶ DE TUINRANGERS (www.tuinrangers.be)

DE TUINRANGERS HELPEN JE OP WEG!

Word jij ook zo vrolijk van fluitende vogels en zoemende bijen? De Sint-Niklase tuinrangers helpen je graag op weg in je tuin.

De Tuinrangers zijn vrijwilligers met een passie voor de tuin en een hart voor de natuur. Ze helpen hun stad of gemeente om biodiverser en klimaatrobuster te worden via de tuinen van de inwoners.

In je tuin leeft meer dan je denkt. De Tuinranger ontdekt het graag samen met jou. Hij of zij brengt daarvoor allerlei materiaal en een getraind oog mee. Het tuinadvies duurt ongeveer twee uur. In die tijd leer je hoe egels, salamanders of pimpelmeesjes naar jouw tuin kijken.

De Tuinranger geeft je advies op maat om je tuin nog veel interessanter te maken voor al die fascinerende dieren en ook voor jezelf.

Meer info?
www.tuinranger.be

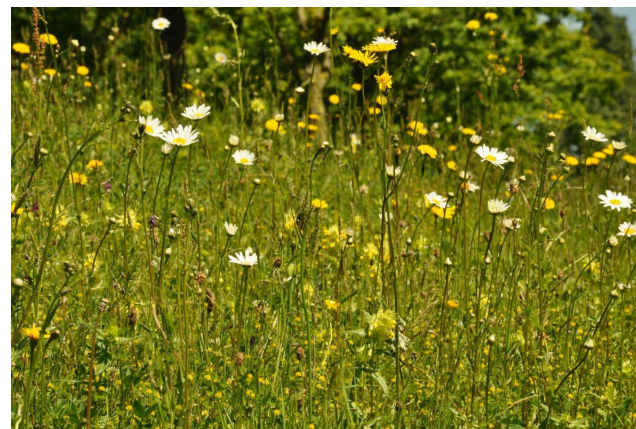
verwonder je over het grote en kleine leven in je tuin en krijg deskundig advies voor meer tuinnatuur op maat van jouw tuin en jouw leven.

Dus trekt je bijenhotel weinig gasten? Zoek je nog een ideale boom voor in je voortuin? Surf naar Tuinrangers.be en vraag vandaag nog je gratis tuinsafari aan!

Zelf tuinranger worden? Dat kan!

Heb jij groene vingers en een hart voor de natuur? Wil je die passie als hobbytuinier graag delen? Dan is Tuinranger worden iets voor jou!

Alle informatie om Tuinranger te worden vind je op:
<https://www.tuinrangers.be/word-tuinranger>

BEDANKT VOOR UW AANDACHT!

Neem een drankje.

Vragen? Spreek ons gerust aan!

Twijfel niet en schrijf je in.

De presentatie zal per e-mail bezorgd worden!

CONTACT:

Project:

Coördinator: Bart Roels, toezicht klimaat (dienst vergunnen)

voortuinen@sint-niklaas.be

www.sint-niklaas.be/voortuinontharding

Info omtrent vergunbaarheid:

vergunnen@sint-niklaas.be

